Budsjett 2027

Felles ansvar for framtidas Sortland

Tjenester og samfunnsutvikling
til beste for innbyggerne.

Vi skal ivareta behovene i dag og kommunens handleevne over tid.

Hovedutfordringer og rammebetingelser

Økonomisk usikkerhet

Strammere budsjettrammer krever effektivisering for å opprettholde tjenestekvalitet.

Demografiske endringer

Aldrende befolkning og færre barn endrer behovet for kommunale tjenester.

Stram økonomi

Statsbudsjettet viser begrenset vekst, krever prioritering og nye leveransemetoder.

Langsiktig planlegging

Rammebetingelser understreker behovet for planlegging og omstilling i kommunen.

Økonomisk ansvar over tid

Kommunens handleevne skal vare over tid

Kommunelovens krav

Økonomiplan og årsbudsjett skal være realistiske og i balanse.

Hva det krever av oss

Prioriteringene må bygge på tiltak vi faktisk kan gjennomføre.

Loven setter rammene. De folkevalgte prioriterer innenfor dem.

Klare roller i budsjettarbeidet

Kommunedirektøren

Sørger for et forsvarlig utredet grunnlag og gjør konsekvensene tydelige.

Følger opp politiske vedtak.

Kommunestyret

Prioriterer på vegne av innbyggerne og vedtar økonomiplan og årsbudsjett.

Et godt samspill krever tydelige roller og et åpent beslutningsgrunnlag.

Grunnlaget for de politiske valgene

Forslaget må vise muligheter og konsekvenser innenfor handlingsrommet

Hva skal vi prioritere (innenfor rammene)?

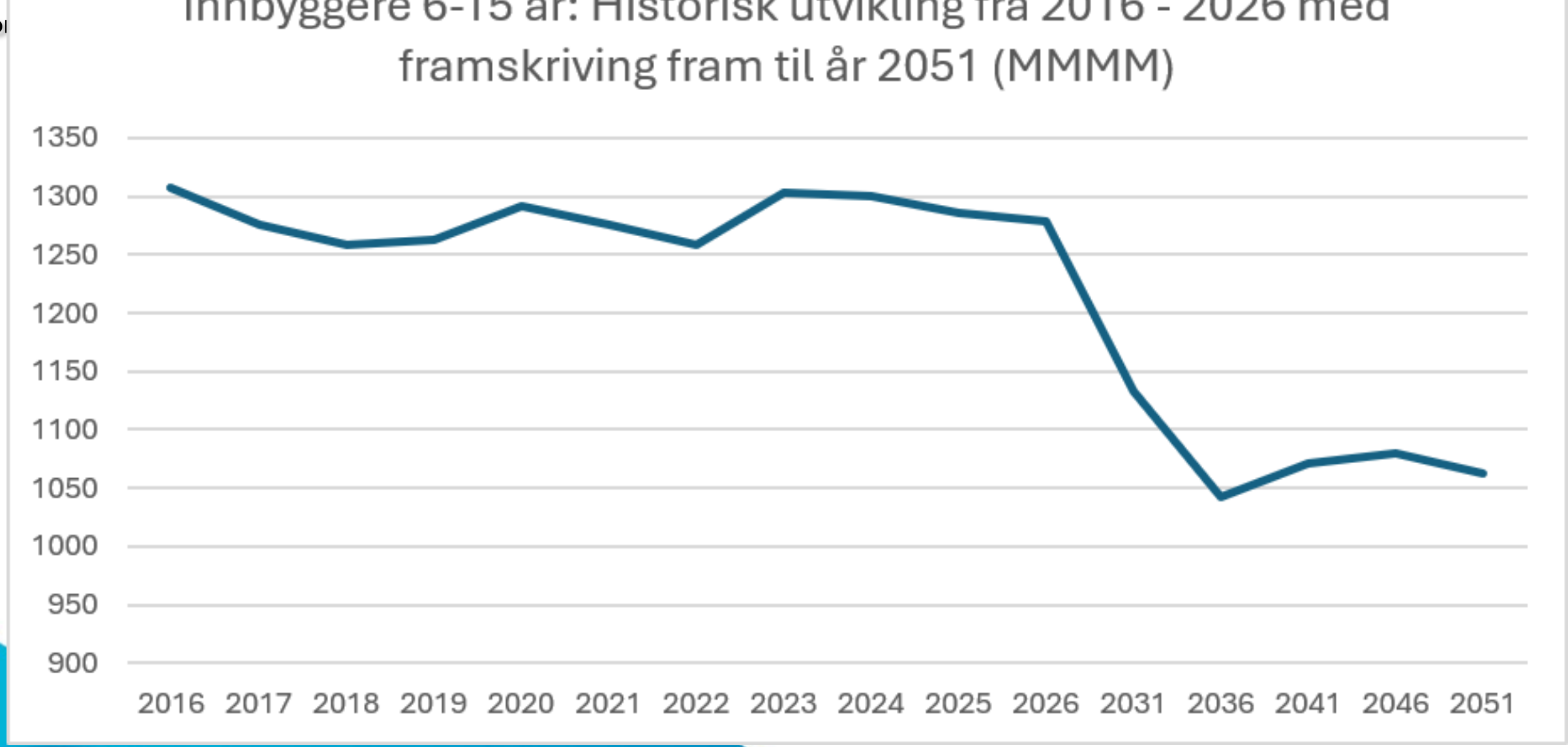
Hvordan kan vi gjennomføre endringene forsvarlig?

Sortland kommune

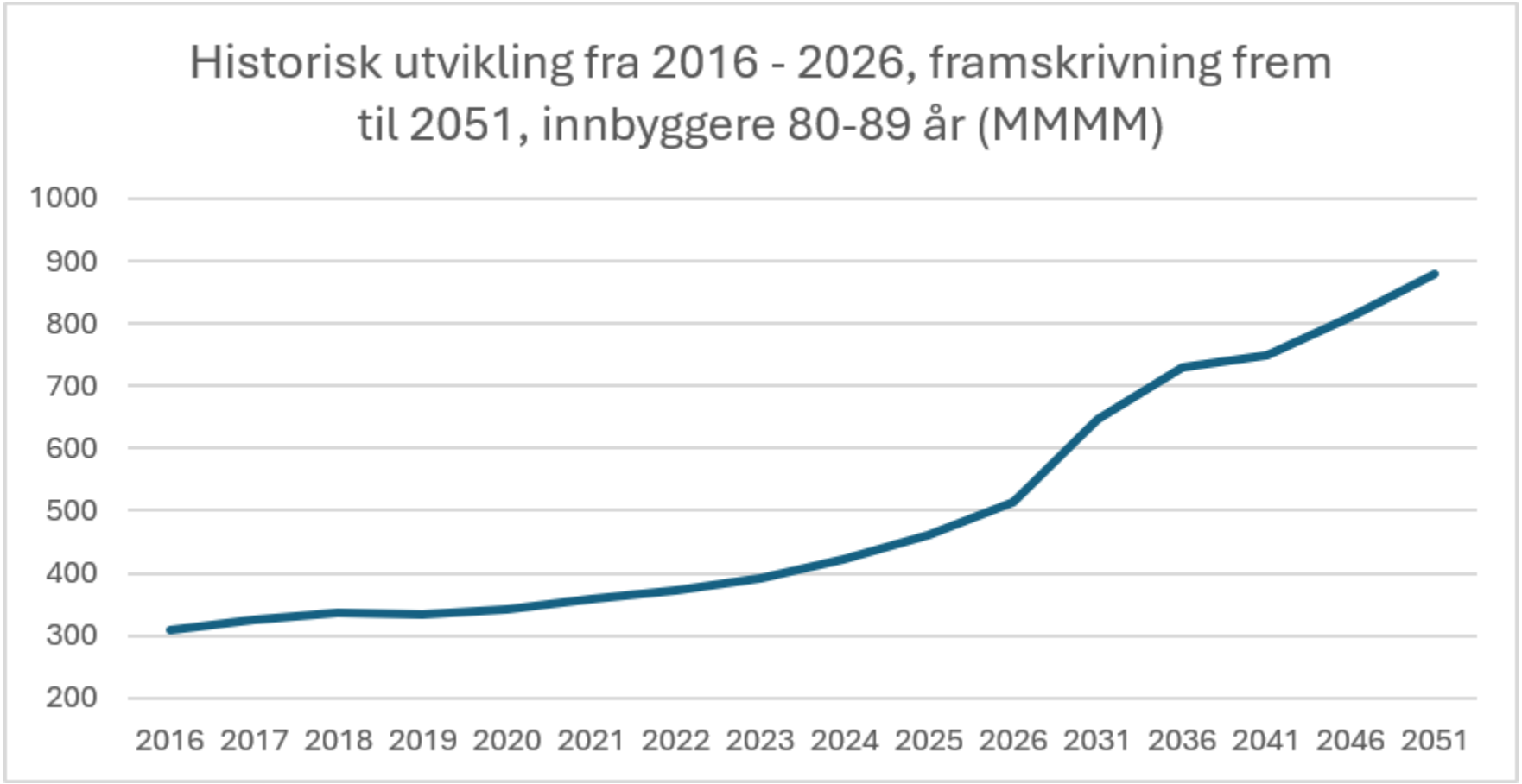
Budsjett 2027

Økonomiplan 2027–2030

Kommunedirektørens forslag

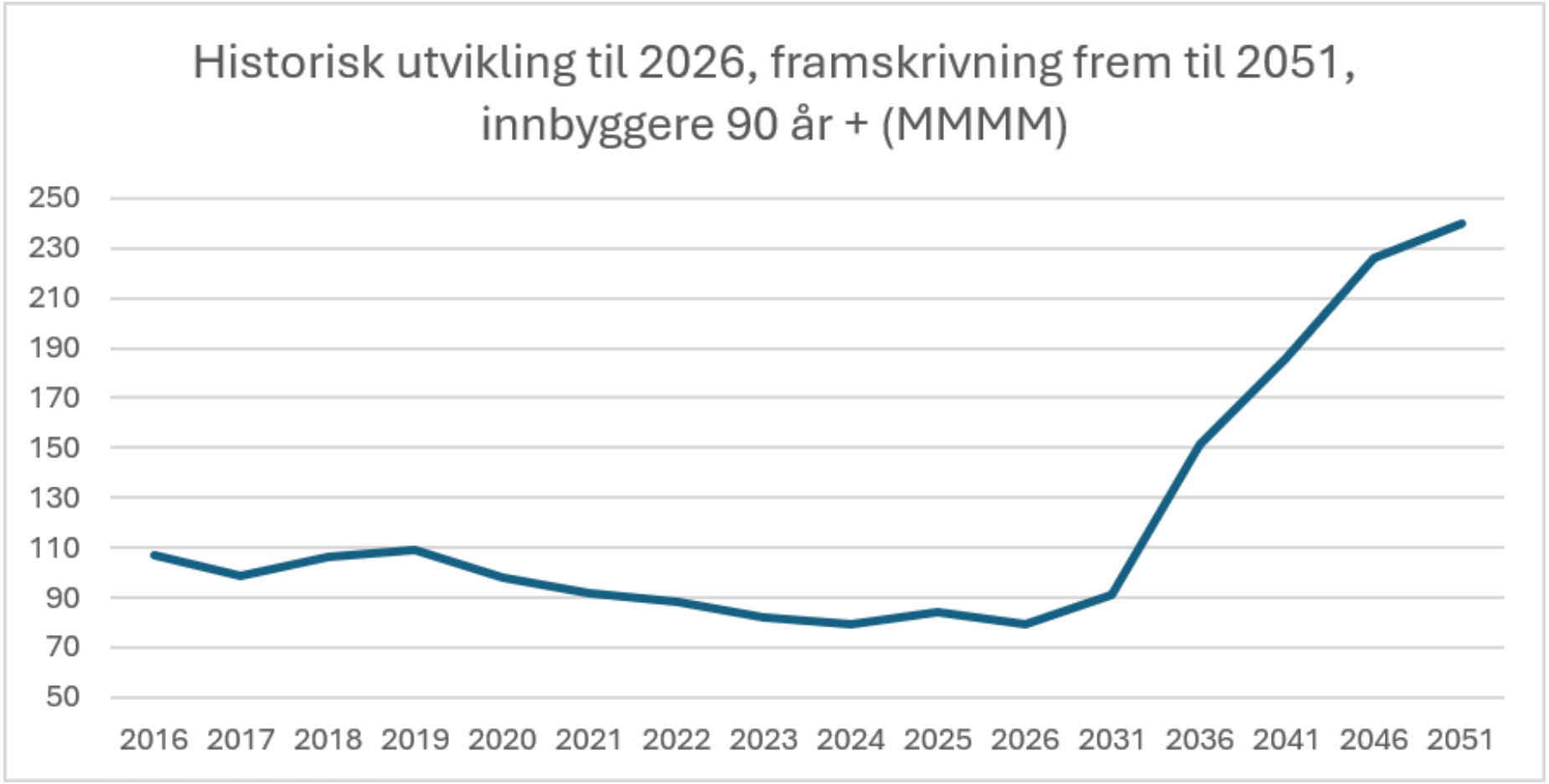

Antallet innbyggere i grunnskolealder (6–15 år) stabilt/svakt fall fra 1 308 i 2016 til 1 279 i 2026 (–29). Hovedalternativet anslår videre nedgang til 1 043 i 2036.

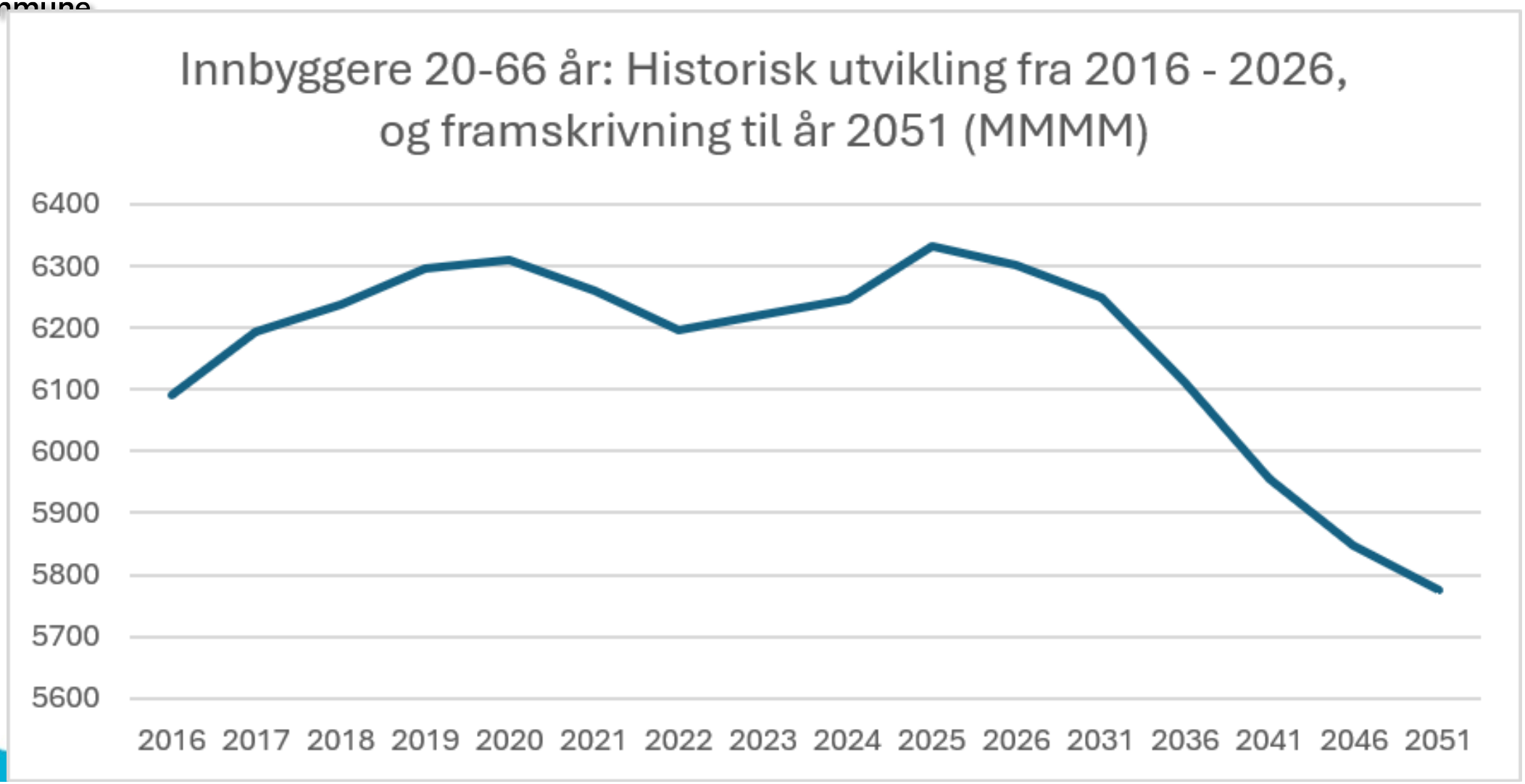
Historisk vekst fra 309 innbyggere i aldersgruppen i 2016 og frem til at det i 2026 er 513 innbyggere i alderen 80-89 år i kommunen. Dette utgjør en vekst på 204 personer i tidsperioden 2016-2026.

Etter hovedalternativet viser prognosene for framskrivning at kommunen fortsatt kan forvente videre vekst i denne gruppen innbyggere opp mot 880 personer samlet i gruppen frem mot år 2051.

I 2016 hadde Sortland kommune 107 innbyggere over 90 år. Etter 2019 har antallet gradvis gått ned, og i 2026 er det 79 innbyggere i denne aldersgruppen. Dette tilsvarer en samlet nedgang på 28 personer i perioden.

Hovedalternativet for befolkningsframskriving viser at kommunen kan forvente en tydelig økning i aldersgruppen framover. Økningen er særlig markert fra 2031 til 2036, hvor prognosen viser en vekst på 60 personer over fem år. I 2051 anslås det at 240 innbyggere vil være over 90 år.

20-66 år, (yrkesaktiv alder) har det vært en økning fra 2016 frem til 2020, før det igjen ble nedgang i 2021 og 2022. Fra år 2022 og frem til 2025 har en hatt økning. I 2026 er det totalt 6301 innbyggere i aldersgruppen.

Framskrivningene viser prognosene en gradvis reduksjon på -526 fra 2026 til 2051. Prognosene anslår en tydelig nedgang i antall innbyggere i yrkesaktiv alder, som vil være viktig å vektlegge i forhold til planlegging av drift og levering av tjenester i tiden fremover for kommunen.

Færre skolebarn og flere eldre

Barn i grunnskolealder

Hovedalternativet MMMM

1 279

i 2026

1 043 i 2036

236 færre barn

Innbyggere 80 år og eldre

Hovedalternativet MMMM

592

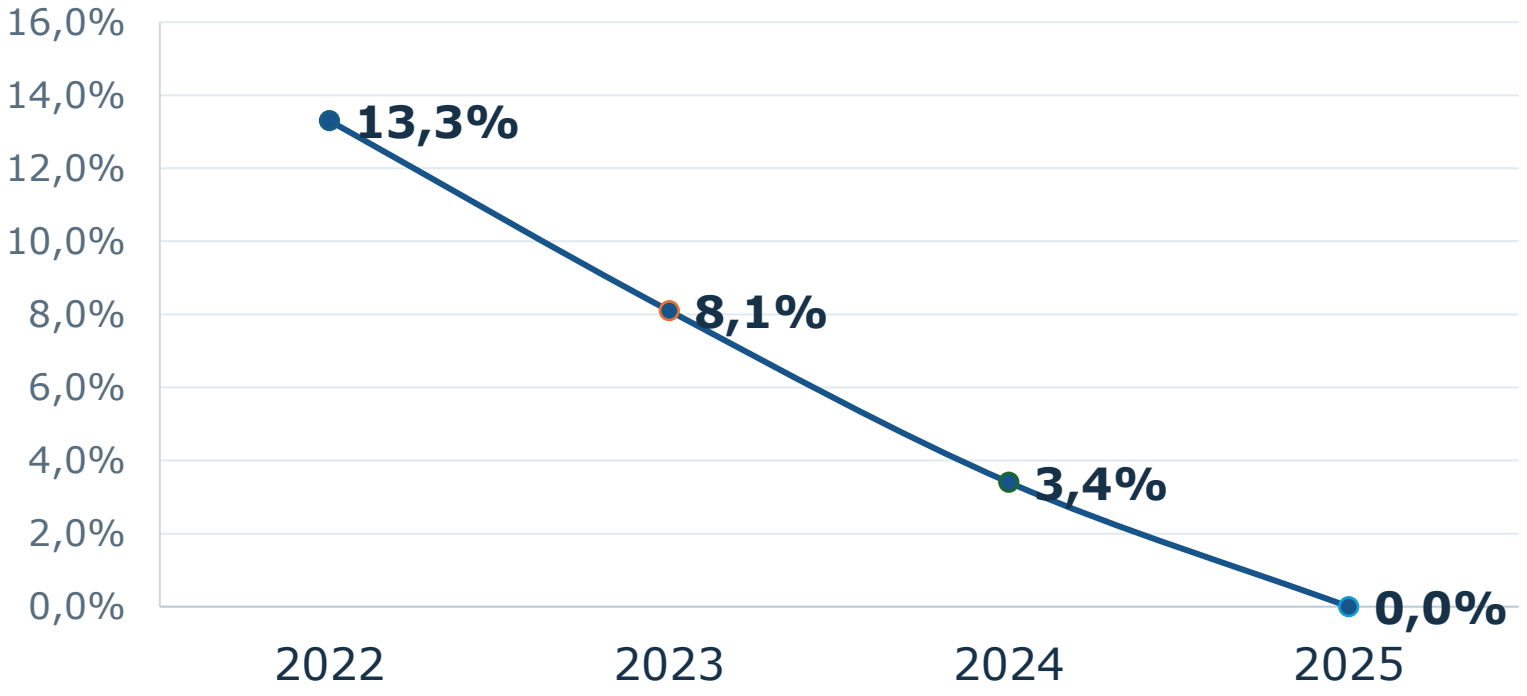
i 2026

1 120 i 2051

528 flere eldre

Disposisjonsfondet er tomt

Disposisjonsfond som andel av brutto driftsinntekter

9,859

mill. kr fra 2025 foreslås dekket i 2027

Kommunen: 4,946
Kulturfabrikken: 4,913

Ingen budsjettert oppbygging av disposisjonsfond i 2027–2030.

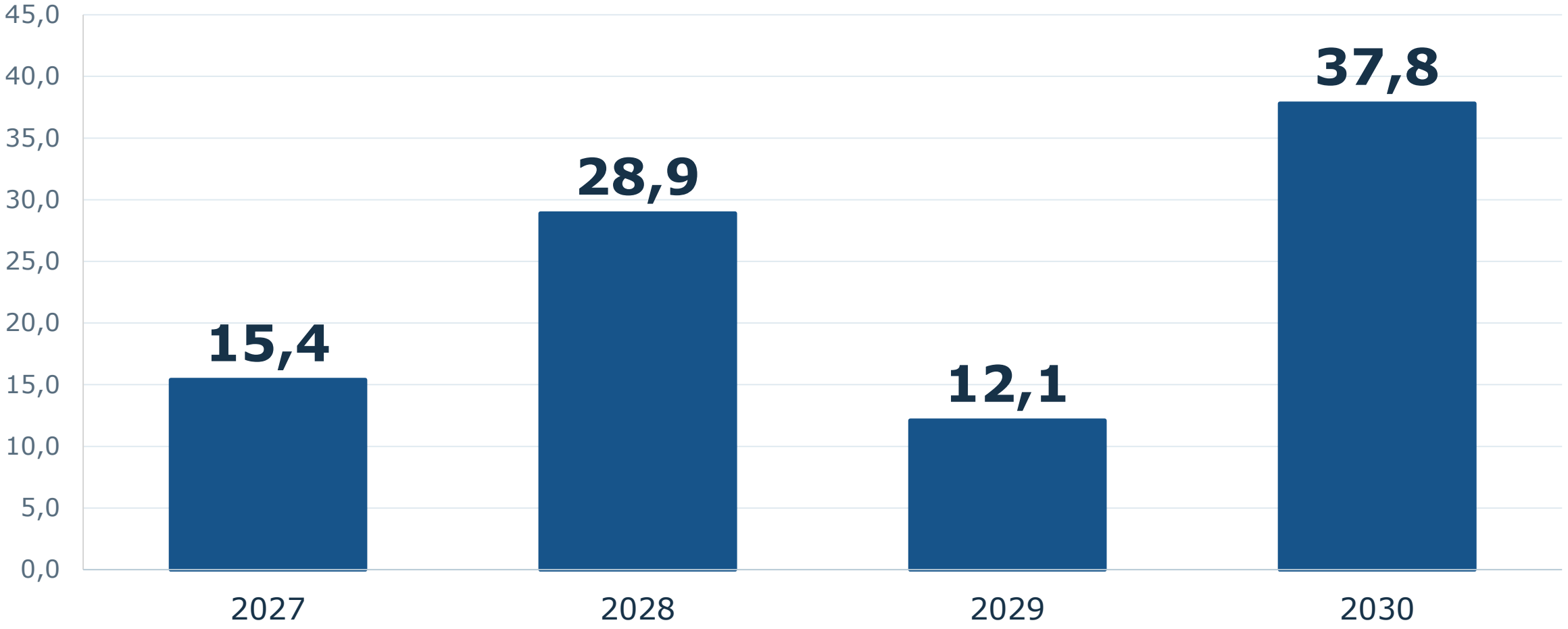
Inntektene i 2027

Sentrale inntekter	2027, mill. kr
Skatt på inntekt og formue	432,2
Ordinært rammetilskudd	502,9
Eiendomsskatt	51,2
Havbruksfondet	15,4
Andre skatter og statstilskudd	3,1
Sum sentrale inntekter	1 004,8

Frie inntekter: 935,1 mill. kr i skatt og rammetilskudd

Havbruksinntektene varierer mellom årene

Prognose i mill. kr. Inntektene inngår fullt ut i løpende drift.

94,2 mill. kr samlet i planperioden

Eiendomsskatt og kommunale gebyrer

Eiendomsskatt

Forslag for 2027

4 ‰ / 7 ‰

Bolig og fritid / næring

10 % kontorjustering i 2027.

Bunnfradrag på 200 000 kr foreslås fjernet.

Vann, avløp og feiing

Gebyrforslag fra 2026 til 2027

+1,12 %

Samlet gebyreksempel

Vann: −2,48 %
Avløp: +3,83 %

Gebyreksemplet bruker 120 m³ vann per år. Eiendomsskatt avhenger av den enkelte eiendom.

Driftsutgifter per tjenesteområde

			Økonomiplan			
	Regnskap 2025	Oppr. bud. i fjor 2026	2027	2028	2029	2030
Kommunedirektør	40 611	104 363	76 866	60 866	60 866	60 866
Oppvekst	328 361	320 769	383 528	383 028	383 028	383 028
Helse og omsorg	376 832	367 174	374 948	373 098	368 098	368 098
Samfunn	115 428	96 809	132 736	132 686	132 686	132 686
Investeringer	0	0	0	0	0	0
Sentrale poster	43 665	42 909	45 768	34 809	35 509	36 209
Driftsutgifter per tjenesteområde	904 897	932 025	1 013 845	984 486	980 186	980 886

beløp i 1 000 kr.

Oppvekst: Inntektstap og økte kostnader

383,5 mill. kr

Ramme i tjenesteområdeoversikten

Kostnads- og inntektspress

Sektoromtalen oppgir +54,28 mill. kr.

Struktur og kvalitet

Struktursak i juni 2027. Tidlig innsats og Sortlandshjelpa Ung prioriteres.

Lavere integreringstilskudd	**+27,0 mill. kr**
Økt ramme til utdanning/skole	**+12,43 mill. kr**
Økt ramme til barnehage	**+14,5 mill. kr**
– lønn, barnehage	**+2,5 mill. kr**
NAV – sosialhjelp mv.	**–1,23 mill. kr**
Sortlands andel av VB	**–2,46 mill. kr**

NAV og integrering

56 mill. kr

forventet inntekt i Integreringstjenesten i 2027

Omtrent 27 mill. kr lavere enn budsjett 2026.

14,0 mill. kr

Bidrag til boutgifter i 2027.

11,5 mill. kr

Bidrag til livsopphold i 2027.

Forslaget legger til grunn 20 nye bosettinger i 2027.

Helse og omsorg: økt ramme fra 2026 til 2027

374,9 mill. kr

Ramme i tjenesteområdeoversikten for 2027

Fra 2026 til 2027

367,174 til 374,948 mill. kr
Økning: 7,774 mill. kr (+2,1 %)

Omstilling innenfor rammen

Frisklivssentral og eldreteam gjennom omdisponering. Tjeneste- og boligtrapp, planarbeid og gjennomgang av kapasitet.

Endringer i 2027	Mill. kr
Nytt PA-prosjekt i Miljøtjenesten	+3,10
Barnebolig: bortfall av refusjon	+4,40
Styrket interkommunal legevakt	+1,05
Trygghetsalarm: bortfall av inntekt	+0,79

Samfunn: økt ramme fra 2026 til 2027

132,7 mill. kr

Ramme i tjenesteområdeoversikten for 2027

Endret organisering

Kultur og idrett inngår i Samfunn..

Utvalgte endringer i 2027	Mill. kr
Kultur og idrett inn i Samfunn	Flytting*
Brannbekledning	+0,350
Økt tilskudd Vesterålen Friluftsråd	+0,346
Bygnings- og skolevedlikehold	−1,100
Forvaltning: inntil ett årsverk	−0,760
Private veier og gatelys, samlet	−0,592

Finansiell risiko og rentebinding

Status oktober 2026	Beløp	Betydning
Fastrentelån, gjennomført	130,8 mill. kr	5,334 % nominelt i fem år
Rentebytteavtaler, inngått	250,0 mill. kr	Margin og gebyrer kommer i tillegg
Sertifikatlån, refinansiert	207,7 mill. kr	Ny finansiering ved seksmåneders forfall
P.t.-lån, videre binding planlagt	134,2 mill. kr	Fortsatt flytende rente

Rentebinding gir forutsigbarhet. Den fjerner ikke risiko ved låneforfall og refinansiering.

Renter og avdrag belaster driften

94,5

Renteutgifter mv.

51,9

Avdrag på lån

122,0

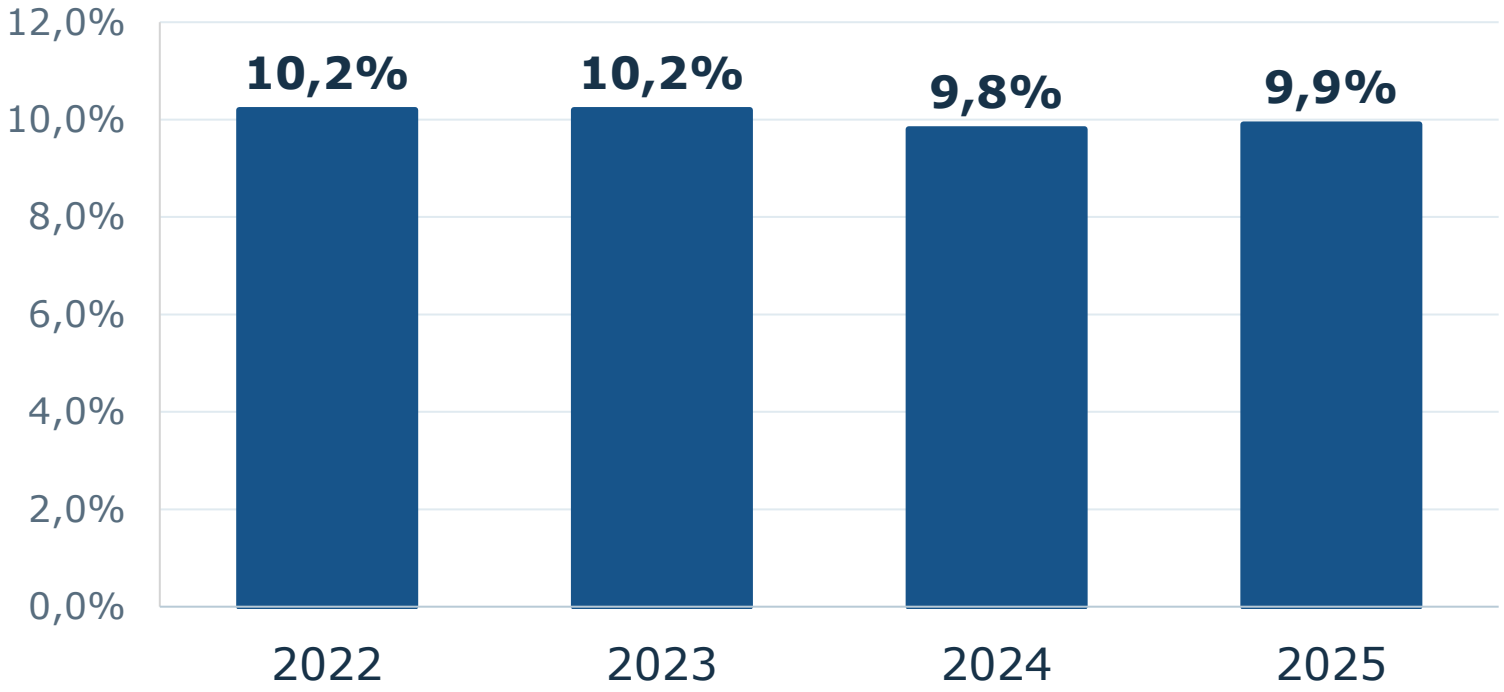
Totale netto finansutgifter

2027, mill. kr. Netto finansutgifter tar hensyn til renteinntekter og utbytte.

Netto lånegjeld / brutto driftsinntekter	2027	2028	2029	2030
Økonomiplanens nøkkeltall	106,5 %	103,0 %	101,3 %	96,0 %

Nærvær og kompetanse

Sykefravær, faktisk utvikling

8,5 %

mål i 2029

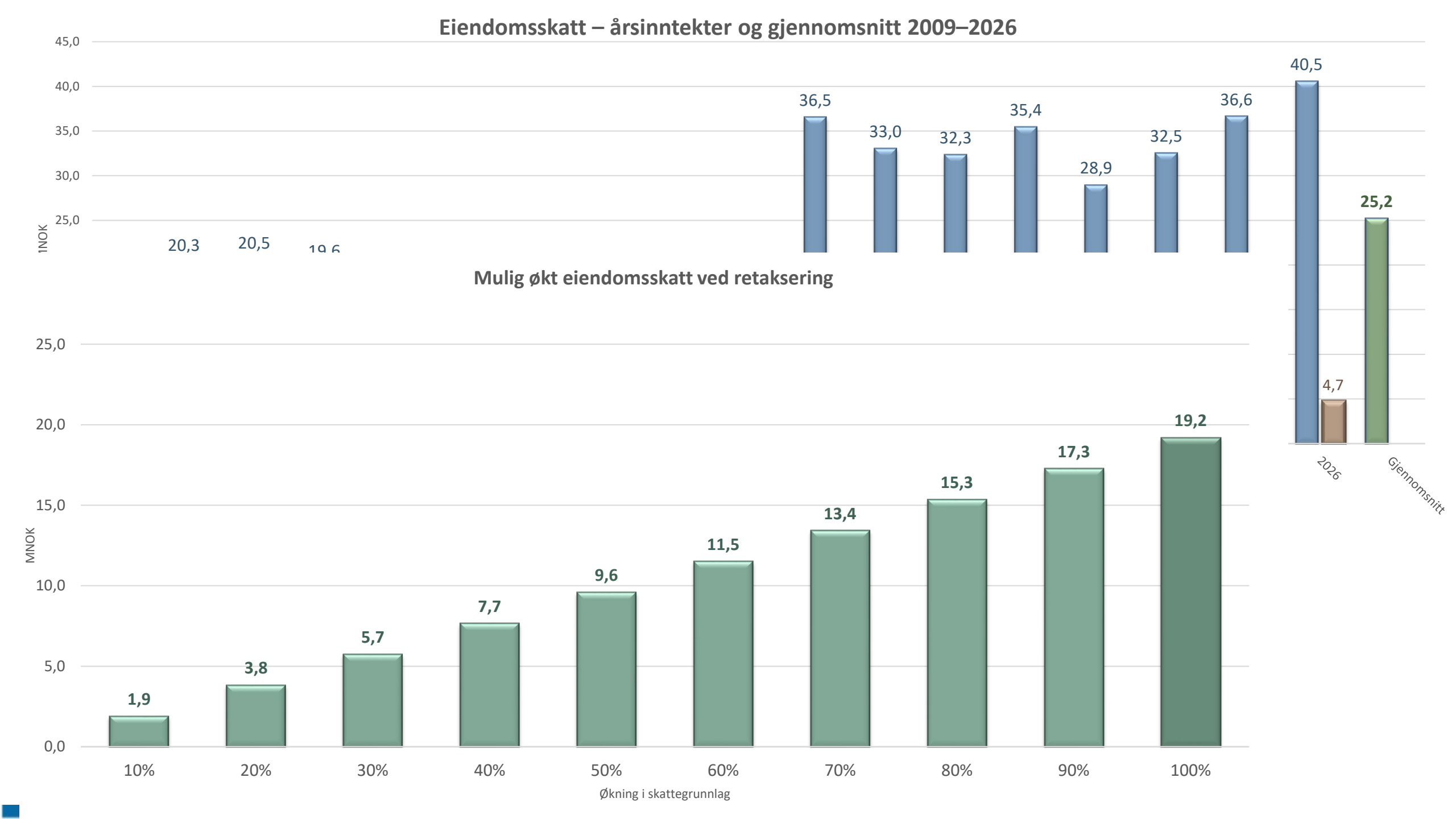
Lokalt HMS-arbeid, nærværsoppfølging og kompetanseutvikling.

Oppsummert tiltak og beløpsavklaringer

Utvalgte tiltakssummer, 1 000 kr.

Tiltakssummer med ulikt omfang*	2027	2028	2029	2030
Kommunedirektør, i planen	+3 264	−2 736	−2 736	−2 736
Oppvekst, i planen	−11 450	−11 950	−11 950	−11 950
Helse, utenfor planen	+1 000	+10 164	+10 164	+10 164
Samfunn, utenfor planen	+670	+470	+470	+470
Sentrale poster, i planen	−7 000	−32 600	−31 900	−29 300

*

Eiendomsskatt – årsinntekter og gjennomsnitt 2009–2026
45,0
40,0
35,0
30,0
25,0
MNOK
20,3
20,5
19,6
36,5
33,0
32,3
35,4
28,9
32,5
36,6
40,5
4,7
25,2
2026
Gjennomsnitt
Mulig økt eiendomsskatt ved retaksering
25,0
20,0
15,0
10,0
5,0
0,0
MNOK
1,9
3,8
5,7
7,7
9,6
11,5
13,4
15,3
17,3
19,2
10%
20%
30%
40%
50%
60%
70%
80%
90%
100%
Økning i skattegrunnlag

Kommunedirektør: alle tiltak

Beløp i 1 000 kr.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Kutt demokratistøtte	−871	−871	−871	−871
Kutt gratis halleie for barn og unge, Blåbyhallen	−1 700	−1 700	−1 700	−1 700
Kutt politisk disposisjonskonto	−35	−35	−35	−35
Redusert budsjett til politiske råd	−130	−130	−130	−130
Retaksering av boliger, fritidsboliger og næringsbygg	+6 000	0	0	0
Støtte til Sortland byforening (ønsket)*	+400	0	0	0
Netto i planen, uten byforening*	**+3 264**	**−2 736**	**−2 736**	**−2 736**

* Byforening er utenfor planen. Retaksering: +6 mill. kr i 2027.
Merinntekt −10 mill. kr årlig fra 2028 føres under sentrale poster.

Oppvekst: tiltak 1 av 2

Beløp i 1 000 kr. Minus betyr innsparing.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Avvikle Sommer-SFO	−150	−150	−150	−150
Avvikle tilskudd til Villa Hjertego	−250	−250	−250	−250
Barnehage: personell- og driftsreduksjon	*0*	*0*	*−3 000*	*−3 000*
Bemanningsendring i SFO	−1 000	−1 000	−1 000	−1 000
Generelt nedjustert aktivitet	−500	−500	−500	−500
Fortsatt kantinedrift ved ungdomsskolen*	+650	+650	+650	+650
Øke kostpenger i barnehager	−200	−200	−200	−200

Oppvekst: tiltak 2 av 2

Beløp i 1 000 kr.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Øke kostpenger i SFO	−200	−200	−200	−200
Avvikle Newton-samarbeidet med Nordland fylkeskommune	0	−500	−500	−500
Personell- og driftsreduksjon	−5 000	−5 000	−5 000	−5 000
Redusere økonomisk sosialhjelp (NAV)	−3 000	−3 000	−3 000	−3 000
Slå sammen ferie-SFO	−500	−500	−500	−500
Sommerstengt barnehage i tre uker	−500	−500	−500	−500
Øke foreldrebetaling i SFO	−150	−150	−150	−150
Netto tiltak i planen, uten ønskede tillegg	−11 450	−11 950	−11 950	−11 950

Helse og omsorg: tiltak og ønsker

Beløp i 1 000 kr.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Avvikle feriestøtteordningen i Miljøtjenesten	−50	−50	−50	−50
Omgjøre sykehjemsplasser til heldøgnsbemannede omsorgsboliger	−1 000	−2 000	−2 000	−2 000
Samlokalisere Miljøtjenesten	0	0	−5 000	−5 000
Avvikle støtte til brukerorganisasjoner	−50	−50	−50	−50
Tilpasse nattbemanningen	−1 650	−2 500	−2 500	−2 500
Transport til varig tilrettelagt arbeid (VTA)	−150	−150	−150	−150
Utsette åtte omsorgsboliger, SF allé 16*	0	+10 164	+10 164	+10 164
Utbyggingsplan for HDO og sykehjem mot 2050*	+1 000	0	0	0

* SF allé og HDO-planen er utenfor planen. SF allé står med +10 164 . Eksisterende 3,1 mill. kr består.

Samfunn: administrasjon, brann og eiendom

Beløp i 1 000 kr. * Ønsket tiltak utenfor økonomiplanen.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
50% stilling for gebyrer/fakturering (VM) vakant	−380	−380	−380	−380
Brannbekledning (tatt med)	+350	0	0	0
Friluftsområder (ønsket)*	+200	0	0	0
Bergvarme i Rådhus 1 og 2	−300	−300	−300	−300
Redusere vedlikeholdsbudsjett	−600	−600	−600	−600
Redusere klimasats i kommunale bygg	−300	0	0	0
Redusere vedlikeholdsbudsjett for skoler	−500	−500	−500	−500

Bergvarme: anslått netto besparelse 300 000 kr årlig. Investering er en forutsetning.

Samfunn: forvaltning og infrastruktur

Beløp i 1 000 kr. Siste vedlagte utkast. — betyr ikke tallfestet i kilden.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Indeksregulere gebyrer	−250	−250	−250	−250
Ta ut inntil ett årsverk i Forvaltning	−760	−760	−760	−760
Avslutte brøyting av private veier	−159	−159	−159	−159
Avslutte gatelysdrift langs fylkesvei	−292	−292	−292	−292
Avslutte gatelysdrift langs private veier	−141	−141	−141	−141
Redusere driftskostnader til forprosjekter	−200	−200	−200	−200

Private må overta drift av sine veier og lys dersom tilbudet skal opprettholdes.

Samfunn: anlegg og aktivitetstilbud

Beløp i 1 000 kr. Alternativet hallbygging må ses mot utsettelse.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Redusere indirekte støtte til lag og foreninger	−500	−500	−500	−500
Reversere åpen hall	−100	−100	−100	−100
Fjerne to ledige stillinger i Sortlandshallen	−450	−450	−450	−450
Øke billettpriser i Sortlandshallen	−250	−250	−250	−250
Ved fortsatt hallbygging: drift hall*	0	+2 000	+4 000	+4 000

Samfunn: kultur og idrett

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Dirigent til demenskor (ønsket)*	+70	+70	+70	+70
Kulturfabrikken, fabrikkdrift: slå sammen stillinger	−350	−350	−350	−350
Kulturfabrikken, kafédrift: slå sammen stillinger	−330	−330	−330	−330
Reversere tilskudd til Gerdas hus	−200	−200	−200	−200
Tilskudd til bygdehus (ønsket)*	+400	+400	+400	+400
Redusere tilbudet i ungdomsklubber	−580	−580	−580	−580
Øke kaféprisene (Kulturfabrikken) med 10 %	−400	−400	−400	−400
Økt tilskudd til Vesterålen Friluftsråd (vedtatt rep.)	+346	+346	+346	+346

Sentrale poster: avstemming av tiltak

Beløp i 1 000 kr. Minus betyr økt inntekt eller innsparing. — betyr ikke separat tallfestet.

Tiltak	2027	2028	2029	2030
Driftseffekt av å utsette flerbrukshall til etter planperioden	−7 000	−22 600	−21 900	−19 300
Fjerne bunnfradrag i eiendomsskatten	—	—	—	—
Økte eiendomsskatteinntekter etter retaksering	0	−10 000	−10 000	−10 000
Delsum, tallfestede tiltak		**−32 600**	**−31 900**	**−29 300**

Retaksering, anslag: 6 mill. kr i utgift i 2027 under Kommunedirektør.
Anslått merinntekt: 10 mill. kr årlig fra 2028.

Fjerning av bunnfradrag inngår i eiendomsskatten. Ingen separat gevinst er lagt til.

Flerbrukshall: forslag om utsettelse

167,3 mill. kr

reduksjon i investeringsvedlegget ved utsettelse av hallen

Utsettelsen inngår allerede i summen.

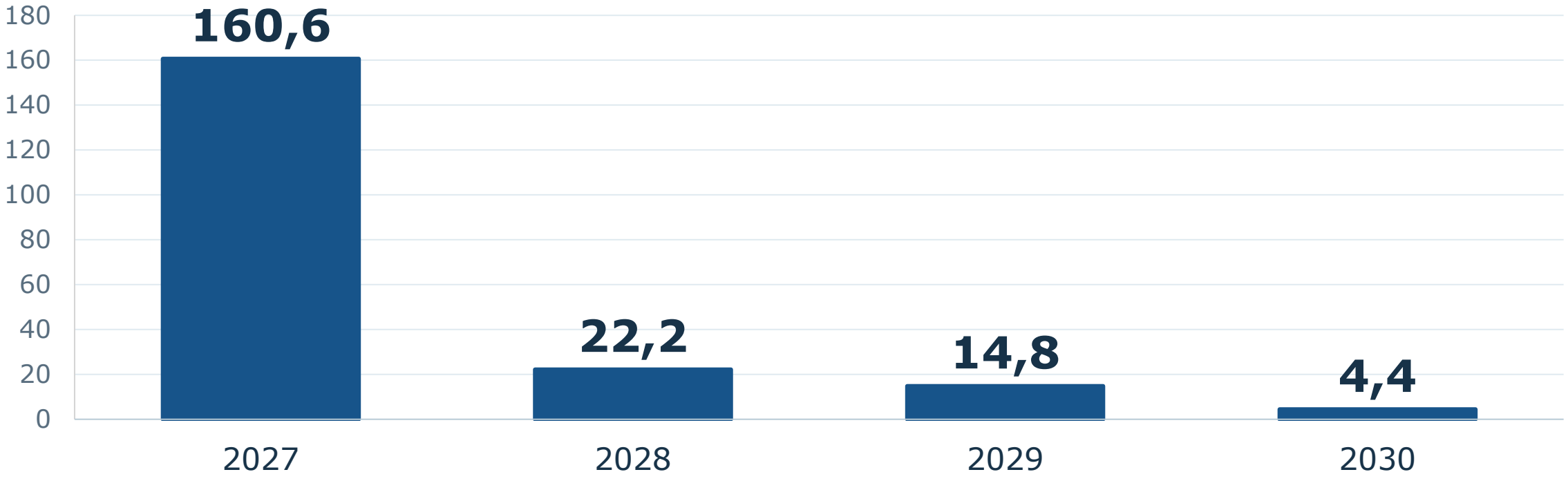
År	Spart drift*
2027	7,0
2028	22,6
2029	21,9
2030	19,3

De største investeringspostene i 2027

Investeringspost	2027, mill. kr
Hall i Lamarka, netto etter utsettelse	0,0
Avgiftsfinansierte vann- og avløpsprosjekter	99,3
Vei, trafikk og gatelys	38,0
Kommunale bygninger	12,0
Ny pumpestasjon torget	5,9
IT-ramme og uteområde barnehage	2,25
Sum varige driftsmidler	157,45

Investeringene er konsentrert i 2027

Finansieringsbehov i investeringsbudsjettet, mill. kr

2027: 157,45 mill. kr i varige driftsmidler og 3,15 mill. kr i aksjer og andeler.

Budsjettforslaget har betydelig ubalanse

88,2

mill. kr i ubalanse i 2027

Årsresultat i samlet økonomisk oversikt og forskriftsrapport 1A

0 kr i disposisjonsfond

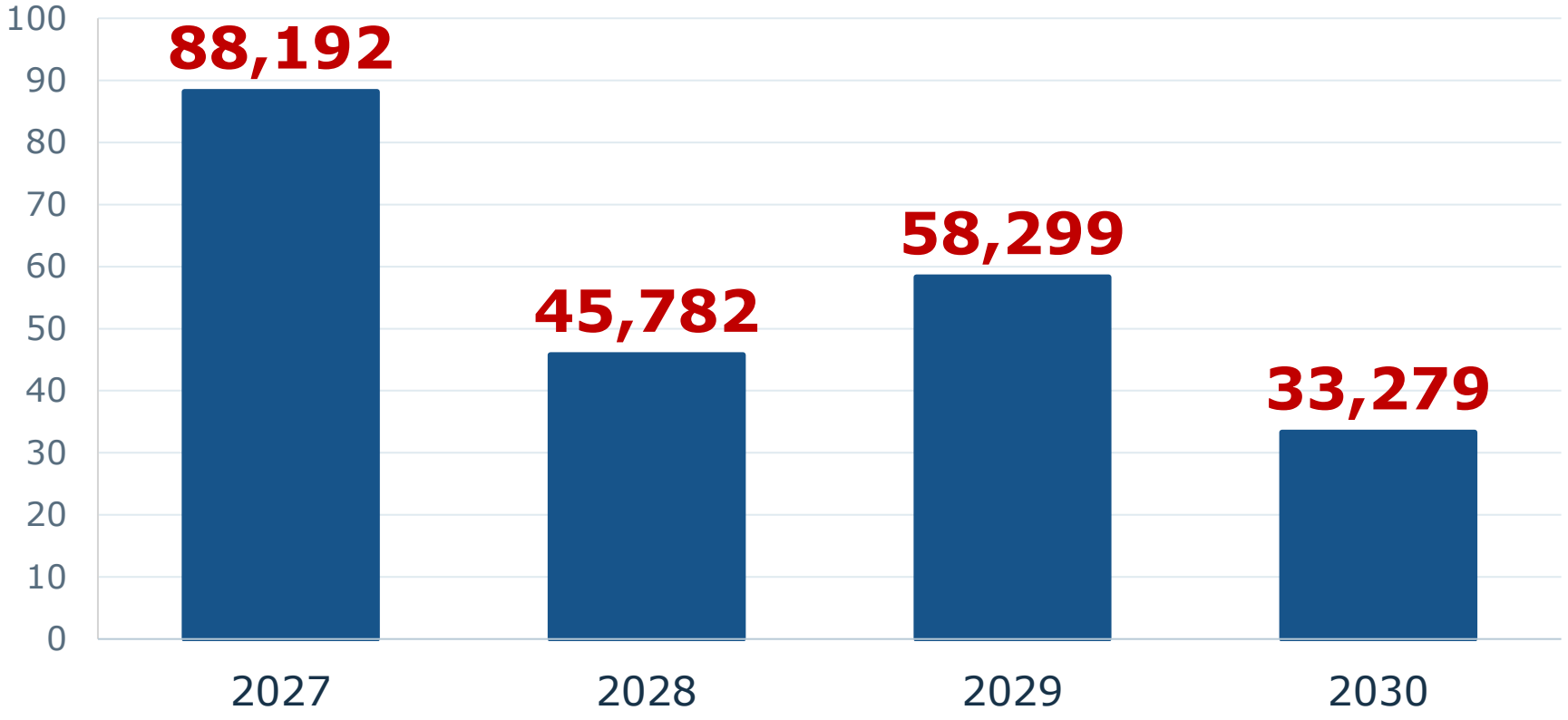
Ingen fri reserve til å dekke et nytt merforbruk.

Videre omstilling

Forslaget finansierer ikke dagens drift innenfor løpende inntekter.

Ubalanse gjennom hele planperioden

Årsresultat uttrykt som udekket behov, mill. kr

–5,3 %

netto dr.res 2027

2030: –2,1 %
Fortsatt ubalanse

Sortland kommune

Hvorfor?

Hva skjedde fra 2026 til 2027

Sortland kommune fikk en økning fra vedtatt budsjett 2026 en økning på 33,5 MNOK (3,7%) (43,5- 4,8%)

Sortland kommune

- 27 MNOK i mindreinntekter integreringstilskudd
- 20/13 MNOK i økte renteutgifter langsiktig gjeld
- 14 MNOK i økte pensjonsutgifter, opp mot revidert budsjett 2026.
- 14,5 MNOK i økt driftstilskudd til private barnehager, sammenlignet med opprinnelig budsjett 2026.
- 9,859 MNOK i inndekning av udekkede driftsregnskap 2025 for Sortland kommune og Kulturfabrikken Sortland KF.
- 8,9 MNOK i økte avdragsutgifter (minimumsavdrag).
- 4,832 MNOK i mindreinntekt vertskommunetilskudd (Kr 0 i inntekt fra og med 2027, ordningen utfases).

Selv om den økonomiske situasjonen er alvorlig, handler veien videre også om å ta vare på det som gjør Sortland til et godt sted å bo og leve.

Gode møteplasser, fellesskap og muligheter for deltakelse er viktige verdier å bygge videre på, også i veien mot omstilling.

Gjennom samarbeid mellom kommunen, innbyggerne, frivilligheten og næringslivet kan vi finne løsninger som gir rom for både hverdagsglede og framtidstro, også i en krevende tid.